

Lag om ändring i lagen (1914: 45) om kommission, handelsagentur och handelsresande;

utfärdad den 10 maj 1974.

Kungl. Maj:t förordnar med riksdagen¹ i fråga om lagen (1914: 45) om kommission, handelsagentur och handelsresande

dels att 1, 27—29, 46, 50—52, 68—71, 73, 86 och 87 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 86 a §, av nedan angivna lydelse.

1 § De i denna lag givna stadganden skola lända till efterrättelse, så vitt ej annat följer av avtal eller av handelsbruk eller annan sedvänja.

Att i vissa fall avtal eller sedvänja icke gäller emot denna lag stadgas här nedan särskilt.

27 § Handelskommissionär är berättigad till provision å avtal, som han under uppdragstiden för kommittentens räkning ingår med tredje man.

Har kommissionären varaktigt uppdrag och ingås avtal för kommittentens räkning efter uppdragets slut, skola bestämmelserna i 68 § första stycket andra punkten samt andra—fjärde styckena om handelsagents rätt till provision äga motsvarande tillämpning.

28 § Fullgöres icke avtalet på tredje mans sida, har kommissionär rätt till provision endast om underlåtenheten beror av kommittenten eller av händelse som denne, om han själv slutit avtalet med tredje man, icke skulle kunnat åberopa mot tredje man för undgående av skadeståndsskyldighet.

Fullgöres avtalet blott till en del, är kommissionären, om icke första stycket föranleder annat, berättigad till provision som svarar mot den fullgjorda delen.

29 § Avgifter för brev, telegram och telefonsamtal, premier för försäkring av godset och övriga utgifter, för vilka kommissionär haft fog, skola särskilt gottgöras honom, så vitt ej provision eller annan ersättning, som han äger uppbära, är avsedd att innefatta gottgörelse jämväl för dem. För forsling, förvaring eller annan dylik åtgärd med godset, äge kommissionären tillgodoföra sig gottgörelse, ändå att han icke fått vidkännas särskild utgift därför.

Står kommissionären del credere, skall detta gottgöras honom särskilt.

46 § Vill kommittenten återkalla eller kommissionären avsäga sig uppdraget, stånde det honom fritt. Part som bringar uppdraget att upphöra utan att iakttaga gällande uppsägningstid är dock skyldig att utgiva skadestånd i enlighet med 51 §.

50 § För varaktigt kommissionsuppdrag som ej avser viss bestämd

¹ Prop. 1974: 29, LU 13, rskr 170.

tid gäller en uppsägningstid av minst tre månader eller, om uppdraget vid uppsägningen har varat kortare tid än ett år, en månad, räknat från utgången av den kalendermånad då uppsägningen skedde. Avtal om kortare uppsägningstid är ej gällande mot kommissionären.

51 § Om kommittenten eller kommissionären bringar uppdraget att upphöra utan att iakttaga gällande uppsägningstid, skall han ersätta motparten den förlust som denne lider därigenom. Detsamma gäller, om det kan anses avtalat att kommissionären skall sköta uppdraget under bestämd tid eller slutföra visst ärende och uppdraget bringas att upphöra i förtid.

Första stycket gäller ej, om part återkallar eller avsäger sig uppdraget på grund av att motparten har åsidosatt sina avtalsenliga förpliktelser mot honom. Kommittenten undgår dock i sådant fall ersättningskyldighet endast om kommissionären har gjort sig skyldig till väsentlig pliktförsummelse. Även i annat fall än när pliktförsummelse föreligger är part befriad från skadeståndsskyldighet enligt första stycket, om det icke rimligen kan påfordras att uppdraget skall bestå.

Part som bringar uppdraget att upphöra i förtid på grund av den andres pliktförsummelse och som enligt andra stycket är befriad från skadeståndsskyldighet har rätt till ersättning av motparten för den förlust han lider till följd av att uppdraget upphör i förtid. Part har även rätt till ersättning, om uppdraget förfaller i förtid till följd av motpartens konkurs.

Kommissionären kan ej före uppdragets upphörande med bindande verkan avstå från den rätt till ersättning som tillkommer honom enligt denna paragraf.

52 § Kommissionär med varaktigt uppdrag har rätt att i skälig omfattning erhålla ersättning för förlust som uppkommer för honom genom att han på grund av uppdragets upphörande icke får täckning för sådana investeringar i byggnader, lager, maskiner, transportmedel eller liknande som han har gjort för uppdraget efter överenskommelse eller i samförstånd med kommittenten.

Första stycket gäller ej, om kommittenten återkallar uppdraget på grund av att kommissionären i väsentlig mån har åsidosatt sina skyldigheter mot honom eller om uppdraget förfaller på grund av kommissionärens konkurs. Avsäger sig kommissionären uppdraget i förtid, gäller första stycket endast om kommittenten har åsidosatt sina skyldigheter mot kommissionären eller det av annan anledning icke rimligen kan påfordras att uppdraget skall bestå.

I fall som avses i andra stycket första punkten förlorar kommissionären även i övrigt sin rätt till ersättning för utgifter som till följd av uppdragets upphörande bli onyttiga för kommittenten. Avsäger sig kommissionären uppdraget i förtid, har han rätt till ersättning endast om fall föreligger som avses i andra stycket andra punkten.

Kommissionären kan ej före uppdragets upphörande med bindande verkan avstå från sin rätt till ersättning enligt första stycket annat än i samband med att investeringen företages.

68 § Handelsagent är berättigad till provision å försäljningsavtal,

som slutes av honom under uppdragstiden eller som eljest kan anses ha kommit till stånd under samma tid genom hans medverkan. Rätt till provision föreligger även, om försäljningsavtalet ingås efter uppdragets slut men köparens anbud dessförinnan kommit huvudmannen eller agenten tillhanda.

Ingås försäljningsavtal efter uppdragets slut i annat fall än som avses i första stycket andra punkten, är agenten likaledes berättigad till provision (efterprovision), om avtalet kan anses ha kommit till stånd genom hans medverkan under uppdragstiden.

Förebringas ej utredning om efterprovisionens storlek och har uppdraget varat minst ett år, skall efterprovision utgå med belopp som motsvarar tre månaders provision, beräknad efter genomsnittet av månadsprovisionerna under uppdragets sista år. Vad nu sagts gäller dock ej, om uppsägning skett med minst sex månaders uppsägningstid.

Agenten kan icke före uppdragets slut med bindande verkan avstå från den rätt till ersättning som tillkommer honom enligt andra och tredje styckena.

69 § Fullgöres icke avtalet på köparens sida, har agenten rätt till provision endast om underlåtenheten beror av huvudmannen eller av händelse, som denne icke kan åberopa mot köparen för undgående av skadeståndsskyldighet. Har huvudmannen överenskommit med köparen om avtalets återgång eller har han beviljat honom anstånd med köpeskillingen och uteblir i följd härav betalningen, inverkar detta icke på agentens rätt till provision, såvida ej denne samtyckt till åtgärden.

Erlägges köpeskillingen blott till en del, är agenten, om icke första stycket föranleder annat, berättigad till provision som svarar mot vad som influtit.

Har agenten varaktigt uppdrag, skall provisionen utbetalas så snart avtalet fullgjorts eller bort fullgöras av huvudmannen. Underlåter köparen att betala och har agenten ej enligt första stycket rätt till provision oavsett betalning, är huvudmannen dock berättigad att återkräva provisionsbeloppet av agenten.

70 § Äger handelsagent uteslutande rätt att å viss ort eller eljest inom visst distrikt för huvudmannens räkning upptaga köpeanbud eller sluta försäljningsavtal, är han berättigad till provision jämväl å avtal, som under uppdragstiden utan hans medverkan slutes med köpare tillhörande distriktet. Kommer sådant avtal till stånd efter uppdragets slut, skall provision utgå, om köparens anbud dessförinnan kommit huvudmannen eller agenten tillhanda.

71 § Handelsagent, som varaktigt företräder sin huvudman, har rätt att senast en månad efter utgången av varje kalenderkvartal erhålla provisionsnota från huvudmannen beträffande försäljningar, som kommit till stånd genom agentens medverkan eller under sådana omständigheter, att 70 § äger tillämpning.

I provisionsnotan skola upptagas alla försäljningsavtal, som under det sist förflutna kalenderkvartalet blivit eller bort bliva å säljarens sida fullgjorda, med angivande för varje avtal av det provisionsbelopp, som tillgodoföres agenten, eller, där provision icke tillgodoföres honom, av anledningen därtill.

Yppa sig, sedan provision blivit agenten tillgodoförd, sådana omständigheter, att provisionen finnes icke böra tillkomma honom, äge huvudmannen i en följande provisionsnota tillgodoföra sig beloppet.

73 § Handelsagent har rätt till särskild ersättning för utgifter som varit påkallade för uppdragets behöriga fullgörande. Sådan ersättning utgår dock ej, om utgifterna varit att hänföra till rörelsens normala drift.

Har agenten åtagit sig att mottaga betalning för sålda varor eller att stå del credere, skall detta gottgöras honom särskilt.

86 §² Är handelsresande anställd i sin huvudmans tjänst, har han rätt till en uppsägningstid av minst tre månader, räknat från utgången av den kalendermånad då uppsägningen skedde. Att handelsresanden i vissa fall har rätt till längre uppsägningstid följer av lagen (1974: 12) om anställningsskydd.

Underlåter huvudmannen att iakttaga uppsägningstid enligt första stycket, äga 38 § första, tredje och fjärde styckena samt 40 § lagen (1974: 12) om anställningsskydd motsvarande tillämpning.

Avtal som innebär inskränkning av handelsresandes rättigheter enligt första eller andra stycket är ogiltigt i den delen. Avvikelse från första stycket får dock göras med stöd av kollektivavtal som på handelsresandens sida har slutits eller godkänts av organisation som är att anse som huvudorganisation enligt lagen (1936: 506) om förenings- och förhandlingsrätt.

Mål om tillämpning av denna paragraf handlägges på sätt som anges i 42 § lagen (1974: 12) om anställningsskydd. I sådant mål äger 41 § tredje stycket samma lag motsvarande tillämpning.

86 a § Anställd handelsresande har rätt till särskild ersättning för utgifter för resor, uppehälle under resor, porto, telegram, telefon och liknande, i den mån utgifterna varit skäligen påkallade. Huvudmannen är skyldig att på begäran ge handelsresanden erforderligt förskott till täckande av sådana utgifter. Avtal, varigenom handelsresandens rätt enligt detta stycke begränsas, är utan verkan.

Utan huvudmannens lov äger anställd handelsresande icke under sina resor upptaga köpeanbud eller sluta försäljningsavtal för annans räkning än huvudmannens.

Skall till anställd handelsresande lön helt eller delvis utgå i form av provision, skola 68, 70 och 71 §§ äga motsvarande tillämpning. Provision utgår oberoende av om avtalet fullgöres på köparens sida och skall utbetalas så snart avtalet fullgjorts eller bort fullgöras av huvudmannen.

87 § Är handelsresande icke anställd i sin huvudmans tjänst, skola, så vitt ej annat följer av 1 §, 66—68 och 70—74 §§ äga motsvarande tillämpning. Provision utgår oberoende av om avtalet fullgöres på köparens sida och skall utbetalas så snart avtalet fullgjorts eller bort fullgöras av huvudmannen. Beträffande upphörande av rättsförhållandet mel-

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1974. Har kommissionär, handelsagent eller handelsresande ingått avtal med huvudmannen före ikraftträdandet, gäller dock äldre bestämmelser i fråga om rättsförhållande som avses med avtalet. I fråga om anställd handelsresande gäller dock äldre bestämmelser om anställningens upphörande endast om uppsägning eller avskedande har skett före ikraftträdandet.

Utan hinder av första stycket gäller de nya bestämmelserna om kommissionärs, handelsagents eller handelsresandes rätt till provision på avtal som ingås efter uppdrags- eller anställningstidens slut, om uppdraget respektive anställningen har upphört efter ikraftträdandet.

CARL GUSTAF

CARL LIDBOM
(Justitiedepartementet)
